

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje lica
odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T
Datum: 3. septembar 2010.
Original: FRANCUSKI

PRED PRETRESNIM VEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući
sudija Frederik Harhoff
sudija Flavia Lattanzi

Sekretar: g. John Hocking

Nalog od: 3. septembra 2010.

TUŽILAŠTVO

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNI DOKUMENT

**NALOG PO ZAHTEVIMA VOJISLAVA ŠEŠELJA ZA OBELODANJIVANJE
DOKUMENATA TUŽILAŠTVA S PRILOŽENIM IZDVOJENIM MIŠLJENJEM
SUDIJE ANTONETTIJA, PREDSEDAVAJUĆEG VEĆA**

Tužilaštvo:

g. Mathias Marcussen

Optuženi:

g. Vojislav Šešelj

I. UVOD

1. Pretresno veće III (dalje u tekstu: Veće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud), rešava po tri zahteva Vojislava Šešelja (dalje u tekstu: optuženi): usmenom zahtevu iznesenom na pretresu o administrativnim pitanjima 19. januara 2010. (dalje u tekstu: Usmeni zahtev od 19. januara 2010),¹ kojim se traži dostavljanje svih informacija o eventualnim kontaktima i pregovorima tužilaštva sa Željkom Ražnjatovićem zvanim Arkan, kao i sa Tomislavom Nikolićem, bivšim šefom tima odbrane optuženog; pismenom zahtevu podnesenom 15. marta 2010. i zavedenom na javnom osnovu 18. marta 2010. (dalje u tekstu: Pismeni zahtev),² kojim se ponovo traži dostavljanje svih informacija u vezi s kontaktima između tužilaštva i Tomislava Nikolića; usmenom zahtevu iznesenom na pretresu o administrativnim pitanjima 14. juna 2010. (dalje u tekstu: Usmeni zahtev od 14. juna 2010),³ u kojem je optuženi naveo da mu tužilaštvo nije dostavilo oslobađajuće dokumente na osnovu pravila 68(i) Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik).

II. ISTORIJAT POSTUPKA

2. Usmenim zahtevom od 19. januara 2010. optuženi je zatražio od Veća da naloži tužilaštvu da mu obelodani sve informacije i u vezi s eventualnim kontaktima ili pregovorima između tužilaštva i Željka Ražnatovića zvanog Arkan (dalje u tekstu: Arkan),⁴ i u vezi s kontaktima između tužilaštva, tj. Davida Tolberta i Carle Del Ponte, i bivšeg šefa njegovog tima odbrane, Tomislava Nikolića.⁵

¹ Pretres od 19. januara 2010, T(f) 15061-15073; T. 19. januar 2010, str. 15072-15074. Veće je konstatovalo razlike u usmenom prevodu između transkripta na francuskom u kom se citira Borislav Pelević, i transkripta na engleskom u kom se citira Tomislav Nikolić. Stoga će Veće i citirati engleski transkript, kad god konstatuje da postoje razlike između francuskog i engleskog transkripta.

² "Podnesak br. 448: Zahtev dr Vojislava Šešelja za dostavljanjem informacije o eventualno obavljenom razgovoru između predstavnika Kancelarije tužilaštva i Tomislava Nikolića, bivšeg šefa tima koji pomaže odbranu dr Vojislava Šešelja", javno, podnesen 15. marta 2010, a zaveden 18. marta 2010. (dalje u tekstu: Pismeni zahtev).

³ Pretres od 14. juna 2010, T(f) 16138-16142.

⁴ Pretres od 19. januara 2010, T(f) 15061-15062, 15064, 15066.

⁵ Pretres od 19. januara 2010, T(f) 15072-15073; T. od 19. januara 2010., str. 15072-15073.

3. Na istom pretresu tužilaštvo je usmeno odgovorilo na zahtev (dalje u tekstu: Usmeni odgovor od 19. januara 2010).⁶
4. Pismenim zahtevom dostavljenim na javnom osnovu 18. marta 2010, optuženi je ponovio svoje pitanje o potencijalnim kontaktima između tužilaštva, tj. Davida Tolberta i Carle Del Ponte, i Tomislava Nikolića, o kojima optuženi nije imao saznanja.
5. Na pretresu o administrativnim pitanjima od 30. marta 2010. tužilaštvo je usmeno odgovorilo na pismeni zahtev (dalje u tekstu: Usmeni odgovor od 30. marta 2010).⁷
6. Na istom pretresu, optuženi je usmeno replicirao (dalje u tekstu: Replika).⁸
7. Pismenim odgovorom podnesenim na javnom osnovu 1. aprila 2010, dopunjenim *Corrigendumom* koji je zaveden istog dana, čiji je prevod na b/h/s dostavljen optuženom 12. aprila 2010, odnosno 9. juna 2010, tužilaštvo je zatražilo da se Zahtev odbije (dalje u tekstu: Pismeni odgovor).⁹
8. Usmenim zahtevom od 14. juna 2010, optuženi je obavestio Veće da je sam došao do dokumenata o Arkanu za koje smatra da su ekskulpatorni, a koje mu tužilaštvo navodno nije dostavilo na osnovu pravila 68(i) Pravilnika.¹⁰
9. Na istom pretresu, tužilaštvo je usmeno odgovorilo na zahtev (dalje u tekstu: Usmeni odgovor od 14. juna 2010).¹¹

---

⁶ Pretres od 19. januara 2010, T(f) 15062-15063, 15072-15091. Veće napominje da je tužilaštvo odgovorilo samo na zahtev u vezi s Arkanom.

⁷ Pretres od 30. marta 2010, T(f) 15862-15868.

⁸ Pretres od 30. marta 2010, T(f) 15862-15872.

⁹ "Odgovor tužilaštva na Zahtev optuženog na osnovu pravila 66(B) da mu se obelodane navodni razgovori tužilaštva s Tomislavom Nikolićem", javno, 1. april 2010. i "*Corrigendum* Odgovora tužilaštva na Zahtev optuženog na osnovu pravila 66(B) da mu se obelodane navodni razgovori tužilaštva s Tomislavom Nikolićem", javno, 1. april 2010. (dalje u tekstu: Pismeni odgovor).

¹⁰ Veće napominje da zahtev optuženog nije precizan: naime, optuženi ne traži izričito dostavljanje dokumenata koje već poseduje, ali ne traži izričito od Veća da sankcioniše tužilaštvo zbog kršenja odredbi pravila 68 Pravilnika.

¹¹ Pretres od 14. juna 2010, T(f) 16141; T. od 14. juna 2010, str. 16140-16141.

III. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

A. Usmeni zahtev od 19. januara 2010.

10. Usmenim zahtevom od 19. januara 2010. optuženi je naveo, kao prvo, da je iz hrvatske televizijske emisije saznao da je krajem 1999. došlo do pregovora između Arkana i "haškog suda".¹² Optuženi je tražio da mu se obelodane svi podaci o tome, podsećajući da je Arkan, prema Optužnici, učesnik udruženog zločinačkog poduhvata i da s obzirom na to, svi dokumenti koji se odnose na Arkana treba da mu budu obelodanjeni.¹³

11. Kao drugo, optuženi je naveo da je saznao da su se predstavnici tužilaštva i bivši šef njegovog tima odbrane, Tomislav Nikolić, više puta sastajali, pa se tako navodno Tomislav Nikolić susreo s Davidom Tolbertom u Budimpešti, a s Carlom Del Ponte prilikom parlamentarne skupštine Veća Evrope 2007. godine.¹⁴ Optuženi je tražio da mu se obelodane sve informacije o tim sastancima.¹⁵

B. Usmeni odgovor od 19. januara 2010.

12. U Usmenom odgovoru od 19. januara 2010, iako nije formalno negiralo postojanje kontakata s Arkanom, tužilaštvo je ustvrdilo da je ispunilo svoju obavezu obelodanjivanja dokumenata na osnovu pravila 66(A), 66(B) i 68 Pravilnika, precizirajući da ono nije dužno da otkriva koje kontakte je uspostavilo tokom svojih istraga.¹⁶

C. Pismeni zahtev

13. Optuženi je u Pismenom zahtevu izneo tvrdnju da su, prema pouzdanim izvorima u Beogradu, uspostavljeni kontakti između tužilaštva i Tomislava Nikolića, koji je u to

---

¹² Pretres od 19. januara 2010, T(f) 15061 (emisija pod naslovom "Kalendar" od 15. januara 2010). Optuženi precizira da su reči koje su izgovorene u toj emisiji bile "haški sud", ali kaže da pretpostavlja da se zapravo radilo o tužilaštvu. Osim toga, optuženi iznosi da je Borislav Pelević, Arkanov zamenik, izjavio srpskim medijima nedelju dana pre pretresa da se nalazio uz Arkana u Zvorniku i u Bijeljini i da je 2008. pristupio Srpskoj Radikalnoj Stranci posredovanjem Tomislava Nikolića, nakon čega mu je pomogao u pokušaju puča (pretres od 19. januara 2010, T(f) 15066, 15069, 15072).

¹³ Pretres od 19. januara 2010, T(f) 15061-15062, 15064, 15066.

¹⁴ Pretres od 19. januara 2010, T(f) 15072-15073; T. od 19. januara 2010, str. 15072-15073.

¹⁵ *Ibidem.*

¹⁶ Pretres od 19. januara 2010, T(f) 15062-15063.

vreme bio šef njegovog tima odbrane, a da on nije bio informisan o tim kontaktima.¹⁷ Pominjući kršenje načela jednakosti sredstava i njegovo pravo na pravičan postupak, optuženi je tvrdio da su takvi kontakti, ako su postojali, od ključne važnosti za buduće vođenje njegove odbrane.¹⁸

14. Stoga je optuženi tražio od Veća da, na osnovu pravila 54, 66(B) i 70(G) Pravilnika, naloži tužilaštvu da mu obelodani detaljne podatke o takvim kontaktima, sve audio-snimke koji su tad napravljeni, kao i precizan opis konteksta u kom je do tih kontakata došlo.¹⁹

D. Usmeni odgovor od 30. marta 2010. i Replika optuženog

15. U svom usmenom odgovoru od 30. marta 2010, tužilaštvo tvrdi, najpre spontano, a zatim kao odgovor na pitanje Veća, da nikad nije obavilo razgovor s Tomislavom Nikolićem.²⁰

16. Tokom istog tog pretresa, optuženi je precizirao više stvari: na primer, tvrdio je da nije pominjao "razgovore", nego "susrete" u okviru službenih funkcija, kao što je susret Davida Tolberta i Tomislava Nikolića u Budimpešti, "barem jedan" srdačan razgovor u prisustvu svedoka između Carle Del Ponte i Tomislava Nikolića u Briselu, ili jedan susret između Carle Del Ponte i Tomislava Nikolića u Strazburu, tokom Parlamentarne skupštine Veća Evrope.²¹ Optuženi je tvrdio da je nakon tog susreta u Veću Evrope, Tomislav Nikolić navodno zatražio da suđenje počne što je pre moguće, iako se sam optuženi tome u potpunosti protivio.²² Osim toga, iako optuženi priznaje da mogu postojati kontakti između tužilaštva i odbrane, on ističe da ti kontakti ne treba da se održavaju bez znanja optuženog, pogotovo kad se on sam brani.²³ Optuženi je, dakle,

¹⁷ Pismeni zahtev, par. 1-2. Optuženi precizira da ne zna datume tih navodnih kontakata.

¹⁸ Pismeni zahtev, par. 4-9, 11.

¹⁹ Pismeni zahtev, par. 3, 4, 10.

²⁰ Pretres od 30. marta 2010, T(f) 15862-15863.

²¹ Pretres od 30. marta 2010, T(f) 15866-15870.

²² Pretres od 30. marta 2010, T(f) 15869.

²³ Pretres od 30. marta 2010, T(f) 15870.

ponovio svoj zahtev i tražio službenu izjavu Davida Tolberta i Carle Del Ponte, kao i sve beleške tužilaštva o tome.²⁴

17. U svetlu podataka koje je optuženi izneo na pretresu i na zahtev Veća, tužilaštvo je odgovorilo da će svakako ponovo istražiti činjenice i upitalo optuženog kog datuma su se ti susreti navodno desili.²⁵

E. Pismeni odgovor

18. Podneskom od 1. aprila 2010, pozivajući se na istragu obavljenju posle pretresa od 30. marta 2010, tužilaštvo je zatražilo da se Pismeni zahtev odbije.²⁶

19. U prilog svom zahtevu, tužilaštvo je napomenulo da je optuženi, na pretresu od 9. oktobra 2008, pomenuo postojanje susreta između Davida Tolberta i Tomislava Nikolića "da bi razgovarali o suđenju", ali podseća da je na pretresu od 15. oktobra 2008. tužilaštvo obavestilo optuženog da je David Tolbert potvrdio da se takvog susreta ne seća.²⁷

20. Osim toga, tužilaštvo navodi da je ispunilo svoju obavezu obelodanjivanja dokumenata, kao što je predviđeno pravilima 66 i 68 Pravilnika i podsetilo na kriterijume utvrđene u predmetu *Karamera i drugi*, koji omogućavaju Veću da interveniše i naloži obelodanjivanje dokumenata: stoga, odbrana treba da pokaže (i) da je traženi dokument u posedu tužilaštva ili pod njegovom kontrolom, (ii) da ustanovi *prima facie* njegovu relevantnost za izvođenje dokaza odbrane i (iii) da precizno identifikuje zatražene dokumente.²⁸

---

²⁴ Pretres od 30. marta 2010, T(f) 15866. Zahtev optuženog se tiče samo kontakata uspostavljenih u vreme dok je Tomislav Nikolić bio član njegovog tima odbrane. V. o tome Pretres od 30. marta 2010, T(f) 15868: "Gospodine predsedavajući, mene apsolutno ne interesuju eventualni kontakti Tomislava Nikolića sa haškim tužilaštvom nakon razlaza. Apsolutno me ne interesuju. Nek' razgovaraju o čemu god hoće."

²⁵ Pretres od 30. marta 2010, T(f) 15867-15868.

²⁶ Pismeni odgovor, str. 5.

²⁷ Pismeni odgovor, par. 1-2.

²⁸ Pismeni odgovor, par. 3, gde se poziva na *Tužilac protiv Karamere i drugih*, predmet br. ICTR-98-44-AR73.11, "Odluka po intrlokutornoj žalbi tužilaštva u vezi s obavezom obelodanjivanja", 23. januar 2008, par. 12.

21. Konačno, tužilaštvo je preciziralo da tokom svoje istrage nije našlo nikakve podatke koji bi potvrdili postojanje susreta između Tomislava Nikolića i Davida Tolberta ili Carle Del Ponte prilikom svoje istrage, a osim toga je ocenilo da optuženi nije pokazao da tužilaštvo takve podatke ima u svom posedu i pod svojom kontrolom.²⁹

F. Usmeni zahtev od 14. juna 2010.

22. Usmenim zahtevom od 14. juna 2010. optuženi je naveo da je sam pribavio dokumente u vezi s Arkanom, dokumente koje mu tužilaštvo nikad nije obelodanilo, ali koje je obelodanilo drugim timovima odbrane na Međunarodnom sudu. Optuženi je precizirao da ti dokumenti, koji nisu poverljivi, među kojima je jedan od 7. januara 1991, potiču iz Službe državne bezbednosti Srbije i nose brojeve 632, 992 i 1010.³⁰ Prema rečima optuženog, ti pribavljeni dokumenti opisuju Arkana kao agenta kojeg je 1989. zaposlila Služba državne bezbednosti Crne Gore, podržala Bosna, Hrvatska i Vojvodina, a bio je zadužen za propagandu u okviru mitinga koje je organizovao Slobodan Milošević.³¹ Optuženi ističe da je tužilaštvo, na osnovu pravila 68(i) Pravilnika, trebalo da mu obelodani te dokumente, za koje smatra da su ekskulpatorni, i navodi da se nada da će Veće doneti odluku u vezi s tim.³²

G. Usmeni odgovor od 14. juna 2010.

23. U svom usmenom odgovoru od 14. juna 2010. tužilaštvo je potvrdilo da će se sprovesti istraga u vezi s tim dokumentima, dodajući da mu se čini da njihov sadržaj više potkrepljuje tezu tužilaštva nego odbrane, s obzirom da potvrđuju učestvovanje Arkana u udruženom zločinačkom poduhvatu.³³

24. Tužilaštvo je, osim toga, potvrdilo da nema saznanja o pregovorima s Arkanom, kako je naveo optuženi.³⁴

²⁹ Pismeni odgovor, par. 4-5.

³⁰ Pretres od 14. juna 2010, T(f) 16139; T. od 14. juna 2010. str. 16138-16139.

³¹ Pretres od 14. juna 2010, T(f) 16139-16140; T. od 14. juna 2010. str. 16141-16142.

³² Pretres od 14. juna 2010, T(f) 16140; T. od 14. juna 2010. str. 16140.

³³ Pretres od 14. juna 2010, T(f) 16141.

³⁴ Pretres od 14. juna 2010, T(f) 16141; T. od 14. juna 2010. str. 16141.

IV. MERODAVNO PRAVO

25. Član 21(2) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) predviđa da prilikom rešavanja po optužbama protiv optuženoga, on ima pravo na pravično i javno suđenje, uz ograde predviđene članom 22 Statuta.

26. Na osnovu pravila 66(B) Pravilnika, tužilac mora, kad se to od njega zahteva, dozvoliti odbrani da pregleda sve knjige, dokumente, fotografije i predmete koji se nalaze u posedu ili pod nadzorom tužioca, a bitni su za pripremu odbrane ili ih tužilac namerava koristiti kao dokaze na suđenju, ili su pribavljeni od optuženog, ili su mu pripadali.

27. Pravilo 68(i) Pravilnika predviđa, osim u slučajevima predviđenim pravilom 70, da će tužilac što je pre moguće odbrani obelodaniti sve materijale koji po njegovim stvarnim saznanjima mogu upućivati na nevinost, odnosno ublažiti krivicu optuženog ili uticati na verodostojnost dokaza optužbe.

28. Stoga je dužnost tužilaštva da utvrdi, od slučaja do slučaja, na koje dokaze se odnosi pravilo 68(i) Pravilnika, u svetlu prava optuženog na pravično suđenje.³⁵

29. Na osnovu pravila 67(D) Pravilnika, u slučaju da jedna od strana otkrije dodatne dokaze ili materijal koji je po odredbama ovog Pravilnika trebalo da bude obelodanjen ranije, ta strana mora odmah te dokaze ili materijal obelodaniti drugoj strani i pretresnom veću.

30. Žalbeno veće je takođe podsetilo da je praksa Međunarodnog suda takva da se smatra da tužilaštvo ispunjava svoje obaveze u dobroj veri.³⁶

31. Međutim, pravilo 68 Pravilnika ne daje optuženom opšte pravo da konsultuje predmetni spis tužilaštva. Prema tome, ako neki optuženi smatra da je prekršeno pravilo

---

³⁵ *Tužilac protiv Nasera Orića*, predmet br. IT-03-68-T "Odluka po tekućim prigovorima u vezi s tužiočevim nepridržavanjem pravila 68 Pravilnika", 13. decembar 2005, par. 20; *Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004, par. 183; *Tužilac protiv Radislava Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Presuda, 19. april 2004, par. 180.

³⁶ *Tužilac protiv Miroslava Brale*, predmet br. IT-95-17-A, "Odluka po zahtjevima za pristup *ex parte* dijelovima žalbenog spisa i za objelodanjivanje materijala koji sadrži olakšavajuće faktore", 30. avgust 2006, par. 31.

68, on treba tačno da identifikuje dotične dokaze, da dokaže *prima facie* da bi navedeni dokazi mogli biti ekskulpatorni i da dokaže da su u posedu tužilaštva.³⁷

32. Žalbeno veće je nedavno potvrdilo sledeće: da bi neko veće moglo naložiti tužilaštvu da obelodani dokaze na osnovu pravila 66 i 68 Pravidnika, odbrana je dužna da kumulativno dokaže (i) da je traženi dokument u posedu tužilaštva ili pod njegovom kontrolom, (ii) da ustanovi *prima facie* njegovu relevantnost za izvođenje dokaza odbrane i (iii) da precizno identifikuje zatražene dokumente.³⁸

V. DISKUSIJA

A. O Zahtevima optuženog za obelodanjivanje informacija i/ili dokumenata u vezi s Arkanom

33. Veće napominje da je tužilaštvo u svom Usmenom odgovoru od 19. januara 2010. navelo da je ispunilo obavezu obelodanjivanja dokumenata i da nije dužno otkriti koje kontakte je uspostavljalo tokom istraga,³⁹ a da je, u svom Usmenom odgovoru od 14. juna 2010, izjavilo da nema saznanja o pregovorima s Arkanom kako ih je naveo optuženi.⁴⁰

34. Osim toga, Veće konstatuje da je optuženi samo ponovio da je Arkan navodni učesnik u udruženom zločinačkom poduhvatu, ne pokazavši precizno na koji način bi

³⁷ *Jean de Dieu Kamuhanda protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-54-A-R68, "Odluka po zahtevu za obelodanjivanje", 4. mart 2009, par. 14. V. takođe *Ferdinand Nahimana i drugi protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-52-A, Odluka po zahtevima Ferdinanda Nahimane za obelodanjivanje dokaza u posedu tužilaštva potrebnih za odbranu žalioca i za pomoć Sekretarijata u obavljanju dopunskih istraga u žalbenom postupku, 8. decembar 2006, par. 7.

³⁸ *Karamera i drugi protiv tužioca*, predmet br. ICTR-98-44-AR73.18, "Odluka po žalbi Josepha Nzirorere na Odluku o navodnom kršenju pravila 66", 17. maj 2010, par. 12m 13 i 32, gde se poziva na *Tužilac protiv Karamere i drugih*, predmet br. ICTR-98-44-AR73.11, "Odluka po intrlokutornoj žalbi tužilaštva u vezi s obavezom obelodanjivanja", 23. januar 2008, par. 12; *Jean de Dieu Kamuhanda protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-54-A-R68, "Odluka po zahtevu za obelodanjivanje", 4. mart 2009, par. 14; *Tužilac protiv Théonistea Bagosore i drugih*, predmet br. ICTR-98-41-AR73, "Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s obelodanjivanjem na osnovu pravila 66(B) Pravidnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda", 25. septembar 2006, par. 10-11; v. takođe *Ferdinand Nahimana i drugi protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-52-A, "Odluka po Zahtevu tužilaštva za dopuštenje da izvede dokaze u postupku pobijanja" 13. decembar 2006; *Ferdinand Nahimana i drugi protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-52-A, "Odluka po zahtevima Ferdinanda Nahimane za obelodanjivanje dokaza u posedu tužilaštva potrebnih za odbranu žalioca i za pomoć Sekretarijata u obavljanju dopunskih istraga u žalbenom postupku", 8. decembar 2006.

³⁹ Pretres od 19. januara 2010, T(f) 15062-15063.

⁴⁰ Pretres od 14. juna 2010., T(f) 16141; T. od 14. juna 2010, str. 16141.

postojanje pregovora ili dokumenata koji se na to odnose, čije samo postojanje nije potvrđeno, bili potrebni za pripremanje njegove odbrane, kako bi bili korišćeni kao dokazi u postupku u skladu s odredbama pravila 66(B) Pravilnika, ili kako bi bili ekskulpatorni.

B. O zahtevu optuženog za obelodanjivanje informacija i/ili dokumenata u vezi s kontaktima tužilaštva s Tomislavom Nikolićem

35. Što se tiče zahteva optuženog za obelodanjivanje informacija i/ili dokumenata u vezi s kontaktima tužilaštva s Tomislavom Nikolićem, Veće konstatuje da tužilaštvo tvrdi da nije našlo nikakvu potvrdu o postojanju susreta između Tomislava Nikolića i Davida Tolberta ili Carle Del Ponte, a da optuženi nije pokazao da tužilaštvo ima u posedu ili pod kontrolom takve informacije.⁴¹

36. Pored toga, Veće napominje da je, prema tvrdnjama optuženog, više lica prisustvovalo kontaktima između tužilaštva i Tomislava Nikolića, i da je sam Nikolić navodno priznao da su ti kontakti postojali.⁴²

37. Međutim, Veće mora da konstatuje da u ovoj fazi ne postoje ni potvrde svedoka ni bilo kakvi drugi konkretni dokazi u prilog zahtevu optuženog, koji bi mogli potvrditi činjenicu da tužilaštvo poseduje ili ima pod kontrolom takve informacije, a osim toga napominje da je tužilaštvo još na pretresu 15. oktobra 2008. saopštilo odgovor Davida Tolberta o tom pitanju.⁴³

VI. DISPOZITIV

38. **IZ TIH RAZLOGA**, na osnovu članova 20(1) i 21 Statuta i pravila 54, 66(B), 67(D) i 68(i) Pravilnika, Veće

s tim što sudija Antonetti, predsedavajući Veća, ovoj odluci prilaže izdvojeno mišljenje,

---

⁴¹ Pismeni odgovor, par. 4-5.

⁴² Pretres od 30. marta 2010, T(f) 15866; pretres od 15. oktobra 2008, T(f) 10802.

⁴³ Pismeni odgovor, par. 1-2; Pretres od 15. oktobra 2008, T(f) 10802.

NALAŽE spajanje tri Zahteva,

ODBIJA Zahteve.

Sastavljeno na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na francuskom.

/potpis na originalu/
Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 3. septembra 2010. godine,
U Hagu (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]

IZDVOJENO SAGLASNO MIŠLJENJE PREDSEDAVAJUĆEG VEĆA,SUDIJE JEAN-CLAUDEA ANTONETTIJA

Potpuno sam saglasan s ovom odlukom koju su sudije donele **jednoglasno** odbivši 3 zahteva optuženog Vojislava Šešelja. Međutim, s obzirom na važnost zahteva, ja lično osećam da treba da iznesem sledeća zapažanja:

Optuženi je od Veća, a ne od tužilaštva, zatražio da mu se obelodane svi podaci u vezi s eventualnim kontaktima između tužilaštva i **Željka Ražnjatovića zvanog Arkan**,⁴⁴ kao i između tužilaštva i nekih od njegovih istaknutih službenika, odnosno g. Davida Tolberta i gđe Carle Del Ponte. Takođe, zatražio je obelodanjivanje svih podataka koji se odnose na kontakte s bivšim šefom njegovog tima odbrane i nekadašnjom političkom desnom rukom, g. **Tomislavom Nikolićem**.

Na osnovu pravila 66 i 68 Pravilnika, tužilaštvo ima zakonsku obavezu da sâmo dostavi, bez ikakve molbe, sve relevantne podatke u vezi s eventualnim razgovorima ili izjavama u vezi s osobom zvanom Arkan, koji je učesnik navodnog udruženog zločinačkog poduhvata; takođe, ono je trebalo da upozna optuženog sa svim podacima koji se tiču eventualnih kontakata između Tomislava Nikolića i službenika tužilaštva, s obzirom na to da je g. Tomislav Nikolić bio lice zaduženo za odbranu optuženog, kao što je on sam na to podsetio 18. juna 2008.⁴⁵

Primio sam na znanje da je tužilaštvo navelo da nema nikakve podatke koji bi mu omogućili da ispuni zahtev optuženog.

S obzirom na istaknutu ulogu koju tužilaštvo daje Statut Međunarodnog suda, treba smatrati da su njegove tvrdnje date u dobroj veri i, **u ovoj fazi**, držim se toga.

⁴⁴ Željko Ražnjatović, zvani Arkan, ubijen je 15. januara 2000. godine u Beogradu.

⁴⁵ Na pretresu 23. septembra 2008. precizirano je da **Tomislav Nikolić više nije član tima odbrane optuženog**; pretres od 23. septembra 2008, T(f) 9838. **Tomislav Nikolić je napustio SRS tokom 2008, a potom tim odbrane optuženog.**

Da je nekim slučajem osoba zvana Arkan, protiv koje je bila podignuta optužnica,⁴⁶ razgovarala s tužilaštvom, bilo da se radilo o formalnim razgovorima, konkretizovanim izjavom, ili o neformalnim razgovorima, to je moralo da bude obelodanjeno.

Da su, takođe, nekim slučajem gđa Carla Del Ponte i njen tadašnji zamenik sreli Tomislava Nikolića, optuženi je trebao da bude obavješten o toj činjenici, s obzirom na funkcije koje je g. Tomislav Nikolić obavljao u timu odbrane. U svakom pravnom sistemu bi bilo nezamislivo da se advokat, iza leđa svog klijenta, dogovara s tužilaštvom, bez znanja klijenta.

Naravno, g. Tomislav Nikolić nije advokat u ovom predmetu, ali ipak, s obzirom na to da se optuženi Vojislav Šešelj brani sam, članovi njegovog tima imaju status **gotovo kao advokati**. Zašto imaju ulogu gotovo kao advokati? Zato što je njihova dužnost da skupljaju dokaze i da razgovaraju sa svedocima odbrane kako bi ovi mogli da svedoče pred Međunarodnim sudom. S obzirom na to da je optuženi pritvoren u zatvoru u Scheveningenu, on ne može sam da obavlja taj posao.

Mora se konstatovati da je optuženi, oslanjajući se na podatke koji su mu obelodanjeni, a sa kojima nije našao za shodno da upozna Veće i tužilaštvo, uveren da je do tih kontakata došlo.

S druge strane, tužilaštvo nam je svečano izjavilo da se to nikada nije desilo. Pod pretpostavkom da tužilaštvo postupa u dobroj veri, moram da zaključim da zahtev treba odbiti. Međutim, ako optuženi kasnije bude u mogućnosti da nam da konkretne informacije, biće vremena da sudije zatraže sva potrebna objašnjenja od tužilaštva, koje bi, u tom slučaju, moglo biti podvrgnuto postupku na osnovu pravila 77 Pravilnika.

Shvatam da je pitanje koje je predloženo Veću izuzetno osetljivo, jer su sudije suočene s dve verzije: verzije optuženog, koji po svemu sudeći ima izvore koji potkrepljuju njegov zahtev i **verzije tužilaštva, pod pretpostavkom postupanja u dobroj veri**. U takvom

---

⁴⁶ Optužnica protiv Željka Ražnatovića (predmet IT-97-27) potpisana je 23. septembra 1997. i zavedena 26. septembra 1997. Postupak je zaključen zbog smrti optuženog 2000. godine, pre njegovog prebacivanja na Međunarodni sud.

kontekstu, nijedan razuman sudija ne može izvesti konačan zaključak. Zbog toga je u odluci pomenut izraz "**u ovoj fazi**".

Svaki kompetentan pravnik zna da u svakoj službi, uključujući i Tužilaštvo, postoje arhive. Osim toga, **svaki kompetentan pravnik** zna da će te arhive, nakon okončanja rada ovog Međunarodnog suda, biti sakupljene i da će ih voditi za to namenjena institucija, koja još nije određena. Konačno, **svaki kompetentan pravnik** zna, da će u budućnosti ugledni istraživači proučavati funkcionisanje ovog Međunarodnog suda i Tužilaštva, detaljno ispitujući sve interne dokumente u vezi s raznim temama.

U tom kontekstu treba se nadati da nijedno buduće otkriće neće potkopati uverenje sudija zasnovano na dobroj veri tužilaštva, jer će tada međunarodna pravda biti prva **žrtva**.

Sastavljeno na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na francuskom.

/potpis na originalu/
Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 3. septembra 2010. godine,
U Hagu (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]